

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 23. An & qualiter denunciationi Evangelicæ præmittenda monitio
secreta delinquentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

clationem dici publicam, dum sit à ministro publico, sive criminaliter, sive civiliter; privatam, quæ sit ab alio, sive civiliter, sive criminaliter. His additur ab aliquibus quarta species, nempe denunciatio regularis, quæ expeditur secundum diversas Religiosorum constitutiones, & in ea proceditur simpliciter de plano, nec contra eam appellari potest, c. 3. §. c. 26. de appell. Abb. l. c. n. 61. Durand. in specul. l. 3. p. 1. de denunci. n. 15. Pirh. h. t. n. 17. in fin.

Quest. 23. An & qualiter denunciatio in Evangelicæ præmittenda monitio secreta delinquentis?

1. Resp. Primò, Denunciationi evangelicæ (per quam, ut ex Bart. ait Marant. l. c. n. 4. reparantur multa, quæ auxilio juris civilis destituta sunt) ut debite fiat, præmittenda necessario est duplex monitio secreta, seu correctio fraterna, (etiam in delictis notoriis, ut Pirh. h. t. n. 8. citato pro hoc Marant. de ord. judicii p. 6. de denunci. num. 5.) ordine præscripto à Christo Matth. c. 18. nimirum prima ad vers. 15. si peccaverit in te (intellige, te solo sciente) frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum; non tantum semel, sed iterum, & tertio, ut Pirh. h. t. n. 86. Altera coram uno, vel duobus testibus facienda, v. 16. si te non audierit, adhibe tecum unum, aut duos testes: ac denique, si hisce duobus secretis monitionibus adhibitis non respiciat, facienda publicè ipsa denunciatio, juxta vers. 17. quod si non audierit vos, (nimirum testes illos) dic Ecclesie, sive defer, ad Superiorem ecclesiasticum, tanquam patrem, ut ipse delinquentem paternè corrigat: ita declarat Bald. in auth. ad hac, de usu. coll. 2. in fin. Abb. in c. nov. de judic. coll. 11. §. seq. & cum communi Theologorum & Canonistarum tenens Marant. p. 6. cit. de denunci. n. 4. Castrop. rr. 6. d. 3. p. 8. n. 1. Pirh. h. t. n. 86. Reiff. n. 62. Wiestn. n. 57.

2. Resp. Secundo, est hic ordo servandus non tantum de consilio, respectu saltem Laicorum, ut Glof. in c. 19. caus. 2. q. 1. v. eodem, sed etiam de præcepto, utpote cujus vim habent citata verba, dum posita sunt in imperativo, ut habet communis conformis textui, cit. can. 19. Sed neque præceptum solum respectu delictorum injuriosorum & damnolorum ipsi corripienti, ut vult Salmeron. Tom. 4. in Evang. p. 3. rr. 11. propter verba illa: si peccaverit in te. Verùm etiam respectu aliorum peccatorum proximi, ut cum D. Thom. 2. 2. q. 38. g. 7. Suarez. Tom. 4. de relig. L. 10. c. 7. à n. 10. Coninck. d. 28. dub. 3. num. 138. Castropal. l. c. n. 3. Corn. à Lapid. in Matth. l. c. §. 3. quos citat & sequitur Wiestn. h. t. n. 60. non obstantibus dictis verbis: si peccaverit in te: cum ut dictum respons. præced. significent: te sciente, & ex commisso peccato scandalizato, ut interpretantur S. August. Chrys. alique PP. apud Suarez. l. c. n. 12. Ex ea etiam ratione, quòd si intelligenda de peccatis in nos commissis, etiam intelligi debere de commissis in proximum, utpote quem sicut nosmetipsos diligere debemus: multòque magis de commissis in Deum diligendum plùs quàm nos; ut arguit à Lapid. l. c. §. dices, ideoque dicens, sub illatis nobis injuriis per synecdochen comprehendi omnia peccata. Estque hoc præceptum divinum, juxta quod decissum ab Alex. III. & Innoc. III. dum istiusmodi correctionem fraternam vocant mandatum divinum, & regulam evangelicam, cit. c. Novet. c. li. c. 31. de Simon. §. c. 12. de heret. Et quidem

non solum divinum positivum, sed & naturale, seu juris naturalis; cum lumen naturæ dicat, correctionem fraternam faciendam cum minimo, quantum fieri potest, damno bonæ famæ ejusdem; adeoque si secreta monitio sufficiat, abstinendum à denunciatione faciendæ Ecclesiæ, utpote qua saltem apud illam læditur bona fama delinquentis, ne juxta cit. can. 19. si peccaverit. erroris non tam correctores simus, quam proditores. Præterea, cum nulum in lege Evangelica contineatur præceptum Divinum, quod non sit juris naturalis, exceptis, quæ sunt de sacramentis & fide, ut Reiff. h. t. n. 83. citato D. Thom. 2. 2. §. 1. 2. q. 108. art. 1. §. 2. rectè sequitur, hoc præceptum esse naturale, & necesse ex præcepto præmitti has monitiones denunciationi.

3. Resp. Tertio, nihilominus variæ dantur hujus præcepti Divini exceptiones, ita ut denunciationi præmitti necesse non sit dictas monitiones secretas. Et prima quidem, si delictum non sit amplius occultum, seu soli denunciatori notum, sed jam manifestum & notorium, cum tunc delinquens jus ad famam amiserit, bonumque commune exigar, ut delictum notorium non maneat occultum: ita communis juxta illud Apostoli 1. ad Tim. P. 20. Peccantes coram omnibus argue, nec amplius urgeant illa Evangelii: Si peccaverit in te, id est, te solo sciente, juxta datam paulò ante PP. & DD. interpretationem. Secunda, si secreta illa monitio, seu correctio foret momenti damnosa; ut si ex tali monitione, rationabiliter timeretur gravis offensa personæ delinquentis, quæ momenti multum aliàs prodesse vel obesse posset: cum charitas non obliget cum periculo talis damni, Reiff. n. 69. Wiestn. n. 61. Tertia, si prævia monitio nihil profutura crederetur, ut dum monendus esset majoris conditionis seu dignitatis, qui monentem spernat, aut nihil curet, aut ita in malo habituatus & arrogans, ut privati alicujus monitioni non videatur acquieturus: Ita quoque communis, juxta illud Augustini relati in c. 4. dist. 7. de penitentia: Si scirem, tibi non prodesse, non te monerem. Quarta, si ex delicto etiam occultè machinato, imminet reipublicæ, vel etiam alicui privato grave damnum, quale v. g. est: proditio, falsificatio monetæ, ruina spiritualis proximi: cædes, incendium, quod moram non patitur, & secreta tali admonitione non creditur tollendum vel amoliendum, Sanchez. consil. L. 6. c. 2. d. 5. n. 9. Lessius de justit. L. 2. c. 30. n. 10. §. 17. Wiestn. h. t. n. 43. §. 61. Reiff. n. 66. Quinta, si delictum statim sibi denuntiari præcipit Prælati, ut respectu certorum delictorum solent inquisitores hæreticæ pravitatis, Castrop. de carit. rr. 6. d. 3. p. 13. n. 4. Sexta, dum domestici, aut etiam extranei delicta occulta etiam gravia domesticorum patrifamilias, uti & delicta scholasticorum à condiscipulis, aliisque, præfecto scholarum, aut magistro sine prævia delinquentium monitione ad eorum salubrem correctionem, ac competentem iis punitionem statim denunciare solent; absque eo, quòd talis denunciatio deficiat à denunciatione caritativa, cum non tendat ad vindictam, sed ad salubrem punitionem, ultimatè spectantem emendationem, ad quam patentes, patres familias, præceptores respectu sibi commissorum, sine eorum gravi infamatione aptiores censentur, Layman. L. 3. t. 3. part. 2. c. 4. citatis Cajetan. 2. 2. q. 73. a. 2. Navar. in manual. c. 18. n. 33. Septima, dum in religionibus vi statutorum delicta graviora etiam occultissima, soli delinquenti & denuncianti, qui ea

extra

extra confessionem, & citra secretum naturale scit, nota, sine monitione pravia superiori denunciari ordinari debent, ut Sanchez. *L. 6. mor. c. 18. num. 46. & 50.* Castrop. *l. c. p. 10. n. 2. & 3.* Suarez. *Tom. 4. de relig. L. 10. c. 9. n. 11.* Laym. *L. 3. t. 3. p. 2. c. 4. n. 5.* ex ea etiam ratione, quod superior religiosus ordinari loquendo, melius & efficacius monere, corrigere & emendare possit, removendo occasiones, & invigilando delinquenti, ita fere Reiffenst. *n. 71. & 72. & 73.* bene notans in religionibus, & raro quoque apud seculares requiri monitiones istiusmodi fraternas, quia plerumque & fere ordinari adest una ex praedictis exceptionibus. Quod si tamen, ut potest quandoque contingere, inferior aequè idoneus foret, ac superior ad efficaciter emendandum delinquentem; in eo casu praemittendas ab eo dictas monitiones, antequam paternè denunciaret delictum superiori religioso, docent Sanch. & Laym. *ll. cit.* Octava, dum quilibet in particulari, imò & totae communitates dicto Evangelicæ denunciationis, & fraternæ correctionis ordini renunciant, quod fieri etiam potest ex fine etiam honestissimo, nempe ex studio majoris perfectionis, renunciando juri suo, & famæ propriæ, uti de facto contingit in pluribus religionibus juxta jam dicta. Neque per denunciationem talem immediatè factam Prælato omiſſa illa monitione pravia delinquentis contravenitur præcepto divino aut naturali, in quo aliàs, ut dictum, fundatur ordo denunciationis & correctionis Evangelicæ, dum dicta denuntiatio immediata fit de consensu & voluntate delinquentis denunciati; sicut præcepto Divino & naturali, intentoque fini servandi sigillum confessionis non contravenitur, dum manifestatio auditorum in confessione sacramentali fit ex voluntate, & de expressa licentia ipsius consentientis, utpote domini famæ & honoris sui: ac ita rectius contra paucos alios docent Suarez. *Tom. 4. de relig. L. 10. c. 7. n. 28.* Sanch. *conf. mor. c. 18. n. 43.* Cönnick. *d. 28. d. 11. n. 297.* Castrop. *tr. 6. p. 9. num. 3.* conformiter constitutioni Gregorii XIII. *ascendente domino. edita Calend. Junii 1584.* quâ confirmavit institutum societatis, & sub excommunicatione prohibuit impugnationem cujuscunque ejusdem societatis constitutionis, inter quas est dicta delatio immediata defectuum ad superiorem. Et inter cætera damnavit libellum cujusdam impugnantis memoratam denunciationem in societate usitatam, teste Alphons. Rodrig. *de perfectione p. 3. tr. 8. c. 6.* Castrop. *l. c. n. 4.* circa quæ tamen cum Suar. *l. c. c. 12. n. 3.* & Sanch. *cit. c. 18. num. 50.* norandum, confessionem illam famæ respectu defectus occulti deferendi immediatè ad superiorem in societate fieri tantum ad illum, ut patrem, & non ut judicem; quia sic cedenti denuntiatio est utilior, & minus onerosa. Unde licet vi illius superior in denunciatum animadvertere queat moderata & paterna correctione, judicialiter tamen & rigorosè contra eum procedere nequit, ut Sanch. & Suar. *ll. cit.* apud Wiestn. *b. t. n. 64.*

4. Resp. Quartò, præmissis binis monitionibus, si monitus fraternè non respiscat, adeundus in hac denunciatione evangelica Judex, seu Prælatus ecclesiasticus formato oblatoque libello, in quo nartetur legitime adhibitas dictas monitiones, monitumque in peccato persistere, rogando, ut is eum, qui v. g. rem alienam cum peccato retinet, desistere à peccato, restituendo rem domino suo, compellat, non tantum per censuras ecclesiasticas, sed & per missionem domini in earum possessionem, Marant.

l. c. n. 5. & 6. citatis Bald. *in amb. ad hac. c. de usur. col. 2. in fin.* & Felin. *in c. novit. de judic. col. fin.* qui dicit, hunc esse bonum modum recuperandi rem per alium detentam, dum aliud ad hoc civile remedium deficeret. De cætero denunciatus in dicto libello se inscribere, & ad probandum crimen denunciatum non tenetur: si enim ad hoc non tenetur, qui denunciatur judicialiter, ut paulò post dicitur; multò minus teneri videtur, qui denunciat charitatè, Laym. *L. 3. tr. 6. c. 3. n. 5.*

Quest. 24. Quinam charitatè denunciare possint, aut etiam ad hoc obligentur.

1. Resp. Ad primum: quilibet denunciare potest charitatè, quin & infames & criminosi, vel aliàs ad accusandum inhábiles modò ipsi non perseverent in crimine, ob quod infames sunt, aut ad accusandum inhábiles; quia, qui propria peccata non corrigit, præterquam, quòd sit indignus, ut corrigat, & audiatur; præsumitur non bono zelo denunciare, ut Glos. *in c. 19. c. 2. q. 1. v. eod.* Wiestn. *n. 58.* cessante hac conditione, ad denunciandum admittuntur prædicti: non enim refert, quis denunciaret, modò animam fratris sui lucratur, ita Pirh. *b. t. n. 86.* cum Abb. *in c. novit. de judic. n. 390.* Durand. *in spec. L. 3. p. 1. tit. de denunc. §. 2. n. 8.* & communi: idque, etiam si juraverint, se non denunciaturus, Reiffenst. *n. 77. arg. c. 26. §. fin. de jurejur.* ex ea ratione, quòd hac denunciatione non intendatur vindicta, sed bonum seu emendatio, & salus animæ delinquentis: sic in specie potest is, qui sententiâ injustâ, quæ jam transit in rem judicatam, succubuit, etsi exclusus sit ab omni remedio civili, adhuc denunciare evangelicè illum, quem scit injustè sententiam obtinuisse, & per hanc denunciationem compellere ad restitutionem eorum, quæ vi talis sententiæ adversarius obtinuerat, ut sic à peccato desistat; ita Marant. *p. 6. t. de denunc. n. 6.* cum Abb. *in c. 1. de concess. præbend. col. fin.* modò tamen ei consistet de conscientia injusta obtinentis; quod ei constare potest, si obtinens fortè extra judicium confessus fuerit, se injustè obtinuisse, juxta eosdem.

2. Resp. Ad secundum: quilibet ex præcepto charitatis fraternæ ad hanc denunciationem tenetur, cum dicta verba evangelica præferant modum præceptum, Abb. *l. c. n. 35. & 36.* Pirh. *l. c.* contra Joan. Andr. *in cit. c. novit. num. 6.* & alios quosdam, qui tenent, non esse obligationem denunciandi aliam, quàm qualis est ad alia opera pia, nempe consilii; nisi respectu illorum, ad quos spectat correctio, ratione curæ & officii. Sed neque ab hac obligatione denunciandi charitatè excusantur, qui in jure non admittuntur tanquam testes legitimi, aut etiam illi, qui ad testificandum non obligantur; quia hæc obligatio oritur ex jure naturæ & præcepto charitatis, impediendi damnum proximi, quando fieri potest sine gravi dispendio. Unde nullo privilegio juris aut exceptione tolli potest, ubi hæc denuntiatio necessaria aut profutura creditur ad dictum finem, de Lug. *l. c. n. 15.* Verum quid sit de hac obligatione denunciandi fundata in natura rei & præcepto evangelico, vi edictorum, seu præcepti ad denunciandum facti à Prælato seu superiore, non tenetur quis denunciare charitatè, sive Prælato ut patri; cum istiusmodi edicta & præcepta, ut si quis sciat tale crimen commissum, denunciaret seu deferat ad superiorem, ordinariè ordinantur ad forum externum, & ad judicium; unde tales